

Den senaste politiska utvecklingen i Ungern

Europaparlamentets resolution av den 16 februari 2012 om den senaste politiska utvecklingen i Ungern (2012/2511(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artiklarna 2, 3, 4, 6 och 7 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), artiklarna 49, 56, 114, 167 och 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (Europakonventionen), vilka rör respekten för och främjande och skydd av de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av Ungerns grundlag som antogs av republiken Ungerns nationalförsamling den 18 april 2011 och trädde i kraft den 1 januari 2012 (nedan kallad ”den nya författningen”) samt de övergångsbestämmelser till denna som antogs av nationalförsamlingen den 30 december 2011 (nedan kallade ”övergångsbestämmelserna”),
- med beaktande av yttrandena CDL(2011)016 och CDL(2011)001 från Europeiska kommissionen för demokrati genom lag (Venedigkommissionen) över den nya ungerska författningen och de tre rättsliga frågor som utarbetandet av den nya ungerska författningen väcker,
- med beaktande av sin resolution av den 10 mars 2011 om den ungerska medielagen¹ samt sin resolution av den 5 juli 2011 om Ungerns reviderade författning²,
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Artikel 7 i Fördraget om Europeiska unionen – Att respektera och främja unionens värden” (COM(2003)0606),
- med beaktande av den högnivågrupp för mediefrihet och mediepluralism som kommissionens vice ordförande Neelie Kroes inrättade i oktober 2011,
- med beaktande av rådets och kommissionens uttalanden inför kammaren vid parlamentets plenardebatt den 18 januari 2012 om den senaste politiska utvecklingen i Ungern samt med beaktande av den utfrågning som utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor anordnade den 9 februari 2012,
- med beaktande av kommissionens beslut av den 17 januari 2012 att inleda påskyndade överträdelseförfaranden mot Ungern med anledning av frågor beträffande den ungerska nationalbankens och de ungerska dataskyddsmyndigheternas oberoende samt beträffande landets rättsväsende,
- med beaktande av artikel 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

¹ Antagna texter, P7_TA(2011)0094.

² Antagna texter, P7_TA(2011)0483.

- A. Europeiska unionen är grundad på värdena demokrati och rättsstatliga principer, vilket fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, på en entydig respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna, vilket fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i Europakonventionen, samt på ett erkännande av dessa rättigheters, frihetens och principers rättsliga värde, vilket EU:s förestående anslutning till Europakonventionen är ytterligare ett bevis på.
- B. Såväl nuvarande som blivande medlemsstater liksom EU har en skyldighet att se till att innehållet och processerna i medlemsstaternas författningar överensstämmer med EU:s rättsordning och värderingar, i första hand som de kommer till uttryck i Köpenhamnskriterierna, Europeiska unionens stadga om de mänskliga rättigheterna och Europakonventionen, samt att bokstaven och andan i antagna författningar inte strider mot dessa värden och instrument.
- C. Den 18 april 2011 antog Ungern en ny författning. Denna åtgärd, liksom vissa bestämmelser i den nya författningen, kritiserades av Europaparlament i dess resolution av den 5 juli 2011, i vilken det uppmanade den ungerska regeringen att uppmärksamma de frågor och farhågor som rests av Venedigkommission. I samma resolution uppmanade parlamentet kommissionen att mycket noggrant se över och analysera den nya författningen och de s.k. kardinallagar som anges i denna, för att fastställa huruvida de är förenliga med andan och bokstaven i unionens regelverk och i synnerhet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- D. Med antagandet av kardinallagarna ställdes frågor på sin spets på en rad områden. Det gäller i första hand rättsväsendets, centralbankens och dataskyddsmyndighetens oberoende, förutsättningarna för rättvis politisk konkurrens och maktskifte liksom de s.k. stabilitetslagarna, enligt vilka beslut om systemet för inkomstbeskattning kan fattas med två tredjedels majoritet i nationalförsamlingen, samt kardinallagar som ger den rådande majoriteten i församlingen ensamrätt att tillsätta offentliga befattningar under ovanligt lång tid, med konsekvenser för framtida regeringars maktutövning.
- E. Tilldelningen av mål till domstol kommer att ankomma på det nya överhuvudet för den nationella rättsliga myndigheten och högste allmänne åklagaren, en ordning som undergräver principerna om rätten att vända sig till domstol, rätten till rättvis rättegång och rättsväsendets oberoende.
- F. Genom den nya författningen och dess genomförandebestämmelser döps landets högsta domstol om till "kúria" och domstolens – nu före detta – ordförandes sexåriga tjänstperiod avbröts i förtid efter två år.
- G. Enligt den nya författningen ska den obligatoriska pensionsåldern för domare och åklagare – med undantag för kúrians ordförande och högste allmänne åklagaren – sänkas från 70 till 62 år. Detta kan komma att få en diskriminerande verkan i och med att omkring 300 domare tvingas i pension, i sig ett allvarligt intrång i rättsväsendets oberoende.
- H. Enligt bestämmelserna i den nya författningen har det tidigare systemet med fyra parlamentariska ombudsmän reducerats till ett system med endast en ombudsman. Det sexåriga mandatet för ombudsmannen för uppgiftsskydd och informationsfrihet har avbrutits i förtid och ombudsmannens befogenheter har med ett beslut som utgör ett allvarligt intrång i ombudsmannens oberoende överförts till en nybildad myndighet.

- I. Den ungerska nationalförsamlingen har antagit ett antal lagar med retroaktiv verkan och har därmed agerat i strid med en av de grundläggande principerna för EU:s rättsordning, nämligen att retroaktivt verkande lagstiftning inte ska antas.
- J. I den nyligen antagna lagen om kyrkor och religiösa samfund ingår ovanligt stränga bestämmelser om registrering av kyrkosamfund, bl.a. ska sådan registrering vara föremål för nationalförsamlingens godkännande med två tredjedels majoritet.
- K. Enligt bestämmelser i den nya författningen har den ungerska författningsdomstolens befogenheter när det gäller att granska budgetrelaterad lagstiftning reducerats avsevärt.
- L. Den påfallande stora mängden lagstiftningsområden som enligt den nya författningen ska regleras genom kardinallagar, med två tredjedels majoritet i nationalförsamlingen, härunder även ärenden som bör vara föremål för ordinarie politiska förfaranden och som vanligtvis regleras genom enkel majoritet, reser ett antal farhågor, vilket bl.a. kommer till uttryck i Venedigkommissionens rapport.
- M. Kommissionens vice ordförande Viviane Reding har betonat kommissionens avsikt att kontrollera huruvida Ungerns nya rättsordning påverkar rättsväsendets oberoende. Kommissionens vice ordförande Neelie Kroes och ledaren för högnivågruppen för mediefrihet och mediepluralism Vaira Vīķe-Freiberga har vid upprepade tillfällen uttryckt sin oro över mediefriheten och mediepluralismen i Ungern.
- N. I ett uttalande den 18 januari 2012 underströk kommissionens ordförande José Manuel Barroso att fränsett de rättsliga aspekterna har frågor även rests om kvaliteten på demokratin i Ungern. Barroso uppmanade de ungerska myndigheterna att respektera de principer som ligger till grund för demokrati och frihet och se till att de följs, inte bara i princip utan även i praktiken och i Ungerns sociala och politiska liv.
- O. Den 17 januari 2012 inledde kommissionen överträdelseförfaranden mot Ungern på tre områden: den ungerska centralbankens oberoende, sänkningen enligt den nya författningen av den obligatoriska pensionsåldern för domare samt dataskyddsmyndighetens oberoende. Samtidigt begärde kommissionen ytterligare information från de ungerska myndigheterna beträffande frågan om rättsväsendets oberoende.
- P. I sin resolution av den 15 december 2010 om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2009) – institutionella aspekter efter Lissabonfördragets ikraftträdande¹, efterlyste Europaparlamentet ”en uppföljning av kommissionens meddelande om artikel 7 i Fördraget om Europeiska unionen från 2003 för att fastställa ett transparent och enhetligt sätt att bemöta eventuella brott mot de mänskliga rättigheterna och använda artikel 7 i FEU på grundval av den nya strukturen för de mänskliga rättigheterna”.
- Q. I en skrivelse till kommissionen och i ett anförande inför Europaparlamentet har Ungerns premiärminister signalerat att hans regering är beredd att åtgärda de problem som föranledde överträdelseförfarandena, ändra lagstiftningen i fråga och i övrigt samarbeta med EU:s institutioner utöver vad de rättsliga förfarandena kräver.

¹ Antagna texter, P7_TA(2010)0483.

- R. EU:s regelverk ger Europaparlamentet en roll att övervaka hur de grundläggande rättigheterna, friheterna och principerna respekteras i samtliga 27 medlemsstater.
1. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över situationen i Ungern för demokratin, rättsstaten, respekten för och skyddet av mänskliga och sociala rättigheter, kontrollsystemet för maktindelning, jämlikhet och icke-diskriminering.
 2. På såväl EU-medborgarnas som de ungerska medborgarnas vägnar uppmanar Europaparlamentet den ungerska regeringen att hörsamma kommissionens, Europarådets och Venedigkommissionens rekommendationer, invändningar och krav beträffande de frågor som anförs ovan och att ändra landets lagstiftning i enlighet härmed och på ett sätt som respekterar Europeiska unionens grundläggande värderingar och normer.
 3. Europaparlamentet noterar kommissionens, Europarådets och Venedigkommissionens åtagande att noga granska huruvida den ungerska lagstiftningen överensstämmer inte bara med andan utan även med bokstaven i EU:s regelverk.
 4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i sin egenskap av fördragets väktare noga övervaka eventuella ändringar i och genomförandet av dessa lagar liksom deras överensstämmelse med bokstaven och andan i fördragen, samt att genomföra en studie för att säkerställa att
 - a. rättsväsendets fullständiga oberoende garanteras, och i första hand att förvaltningen av den nationella rättsliga myndigheten, det allmänna åklagarämbetet och landets domstolar sker helt utan politiskt inflytande och att tjänsteperioden för domare som utsetts genom oberoende förfaranden inte kan reduceras på ett godtyckligt sätt,
 - b. den ungerska nationalbanken regleras i enlighet med EU:s lagstiftning,
 - c. det institutionella oberoendet för skyddet av personuppgifter och informationsfrihet återupprättas och garanteras i den relevanta lagens bokstav och genomförande,
 - d. författningsdomstolens rätt att granska all lagstiftning återupprättas helt och fullt, härmed även rätten att granska budget- och skattelagstiftning,
 - e. mediernas frihet och pluralism garanteras i såväl genomförandet som ordalydelsen av den ungerska medielagen, särskilt vad gäller medverkan av företrädare för det civila samhället och den politiska oppositionen i landets medieråd,
 - f. den nya vallagen uppfyller europeiska demokratiska normer och respekterar principen om maktskifte,
 - g. rätten att med demokratiska medel utöva politisk opposition såväl i som utanför institutioner garanteras,
 - h. lagen om kyrkor och religiösa samfund ändras så att den respekterar principerna om samvetsfrihet och inte längre kräver att nationalförsamlingen måste godkänna kyrkor med två tredjedels majoritet för att de ska kunna registreras.
 5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att begära att Venedigkommissionen yttrar sig om lagstiftningspaketet – den nya författningen, övergångsbestämmelserna och

kardinallagarna – som helhet och att den fortsätter att samarbeta med Europarådet om dessa frågor.

6. Europaparlamentet ger utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor i uppdrag att, tillsammans med kommissionen, Europarådet och Venedigkommissionen, följa upp frågan om huruvida parlamentets och kommissionens rekommendationer enligt punkt 4 ovan har genomförts samt att lägga fram sina resultat i ett betänkande.
7. Europaparlamentet ger talmanskonferensen i uppdrag att mot bakgrund av det betänkande som avses i punkt 6 ovan ta ställning till huruvida vissa åtgärder måste vidtas, inbegripet åtgärder i enlighet med artikel 74 e i arbetsordningen och artikel 71.1 i EU-fördraget.
8. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europarådet, medlemsstaternas regeringar och parlament, byrån för grundläggande rättigheter, OSSE och FN:s generalsekreterare.